



**Etelä-Savon
hyvinvointialue**

Talousarvion 2024 ja taloussuunnitelman 2024-2026 ohje

ETELÄ-SAVON HYVINVOINTIALUE

ALUEHALLITUS 28.6.2023 § 229

21.6.2023



Sisällysluettelo

1	Hyvinvointialueen toiminnan ja talouden suunnittelun lähtökohdat.....	2
1.1	Hyvinvointialueen talousarvio ja -suunnitelma.....	2
1.2	Valtion rahoitus hyvinvointialueille.....	2
2	Etelä-Savon hyvinvointialueen strategia.....	3
3	Etelä-Savon hyvinvointialueen organisaatio.....	6
3.1	Muutokset organisaatioon.....	6
4	Riskien arviointi.....	6
5	Taloussuunnitelmakauden rahoituskehys.....	7
5.1	Valtion rahoitus hyvinvointialueelle.....	7
5.2	Hyvinvointialueen lainanottovaltuus.....	8
5.3	Rahoituskehysten mukainen taloussuunnitelma.....	9
6	Talousarvioprosessi.....	9
6.1	Aikataulu ja työvaiheet.....	9
6.2	Talousarvion sitovuus.....	10
7	Käyttötalous.....	10
7.1	Toimintatuottojen ja -kulujen budjetointi.....	10
7.2	Keskityt palvelut ja sisäisten veloitusten perusteet.....	11
7.3	Hinnasto.....	11
8	Investoinnit.....	11
9	Käyttötaloussuunnitelmat.....	12



1 Hyvinvointialueen toiminnan ja talouden suunnittelun lähtökohdat

1.1 Hyvinvointialueen talousarvio ja -suunnitelma

Hyvinvointialuelain 115 §:n mukaan aluevaltuuston on vuoden loppuun mennessä hyväksyttävä hyvinvointialueelle seuraavaksi kalenterivuodeksi talousarvio, jossa otetaan huomioon hyvinvointialuekonsernin talouden vastuut ja velvoitteet. Talousarvion hyväksymisen yhteydessä aluevaltuuston on hyväksyttävä myös taloussuunnitelma kolmeksi tai useammaksi vuodeksi. Talousarviovuosi on taloussuunnitelman ensimmäinen vuosi.

Taloussuunnitelma on laadittava siten, että se on tasapainossa tai ylijäämäinen viimeistään toisen talousarviovuotta seuraavan vuoden päättyessä. Taloussuunnitelman tasapainossa voidaan ottaa huomioon talousarvion laadintavuoden taseeseen kertyväksi arvioitu ylijäämä. Hyvinvointialueen taseeseen kertynyt alijäämä tulee kattaa enintään kahden vuoden kuluessa tilinpäätöksen vahvistamista seuraavan vuoden alusta lukien.

Taloussuunnitelmassa hyväksytään hyvinvointialueen ja hyvinvointialuekonsernin toiminnan ja talouden tavoitteet. Tavoitteiden on toteutettava hyvinvointialuestrategiaa, jossa aluevaltuusto päättää hyvinvointialueen toiminnan ja talouden pitkän aikavälin tavoitteista.

Talousarviossa ja -suunnitelmassa on käyttötalous- ja tuloslaskelmaosa sekä investointi- ja rahoitusosa. Investointiosasta on ilmevä hyvinvointialueen investointien lisäksi hyvinvointialuekonsernin toiminnallisesti ja taloudellisesti merkittävimmät investoinnit ja sen on perustuttava 16 §:ssä tarkoitettuun investointisuunnitelmaan, jonka toimivaltaiset ministeriöt ovat hyväksyneet siten kuin siitä erikseen säädetään.

Hyvinvointialueen talousarvioon otetaan tehtävien ja toiminnan tavoitteiden edellyttämät määrärahat ja tuloarviot. Lisäksi siinä osoitetaan, miten rahoitustarve katetaan. Rahoitustarvetta ei saa kattaa pitkäaikaisella lainalla. Investointia varten hyvinvointialue voi kuitenkin ottaa pitkäaikaisen lainan, jos valtioneuvosto on antanut siihen valtuuden. Määräraha ja tuloarvio voidaan ottaa brutto- tai nettomääräisenä (hallintosääntö 60 §).

Hyvinvointialueen toiminnassa ja taloudenhoidossa on noudatettava talousarviota. Hallintosäännön 63 §:n mukaan aluevaltuusto määrittelee talousarviosta päättäessään, mitkä ovat aluevaltuuston sitovina hyväksymät toiminnan tavoitteet, ja miten talousarvio ja sen perustelut sitovat hyvinvointialueen viranomaisia. Talousarvioon tehtävät muutokset on esitettävä aluevaltuustolle siten, että aluevaltuusto ehtii käsitellä muutosehdotukset talousarviovuoden aikana (hallintosääntö 64 §).

1.2 Valtion rahoitus hyvinvointialueille

Valtion rahoituksen perusteena käytetään hyvinvointialueiden sosiaali- ja terveydenhuollon ja pelastustoimen käyttökustannuksia, rahoituskustannuksia sekä suunnitelman mukaisia poistoja ja arvonalentumisia.



Käyttökustannuksista vähennetään vuosikohtaisesti hyvinvointialueiden asiakasmaksutulot sekä muut toiminta- ja rahoitustuotot. (Laki hyvinvointialueen rahoituksesta 617/2021, 5 §.) Valtion rahoituksen tasoa määritettäessä otetaan täysimääräisesti huomioon hyvinvointialueiden järjestämisvastuulle kuuluvien tehtävien laajuuden tai laadun muutos, jos se aiheutuu asianomaista tehtävää koskevasta laista tai asetuksesta, lakiin tai asetukseen perustuvasta valtion viranomaisen määräyksestä tai valtion talousarviosta. Valtion rahoitusta voidaan korottaa tai alentaa tehtävien laajuuden tai laadun muutoksen perusteella.

Valtion rahoitus jaetaan hyvinvointialueille laskennallisten sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen tehtävien palvelutarvetta ja järjestämisen olosuhteita kuvaavien kriteerien perusteella. Suurimpana rahoituskriteerinä on THL:n tutkimukseen perustuva sosiaali- ja terveydenhuollon sote-palvelutarvekerroin. Osa rahoituksesta määräytyy asukasmäärän, asukastiheyden ja vieraskielisyyden perusteella, pelastustoimen riskitekijöiden perusteella sekä hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen hyte-kertoimen kautta.

Vuoden 2024 rahoituksen pohjana on kuntien ennakkollisilla tilinpäätöstiedoilla päivitetty hyvinvointialueiden vuoden 2023 rahoitus 3.3.2023 julkaistun mukaisesti, joka on yhteensä n. 23,095 miljardia euroa. Vuoden 2023 rahoituksessa on otettu huomioon vammaispalvelulain kokonaisuudistukselle vuoden 2023 lisätalousarviossa osoitettu 6,3 miljoonan euron rahoitus, joka maksetaan hyvinvointialueille myöhemmin vuonna 2023. Vuoden 2023 rahoitusta on korotettu rahoituslain mukaisen palvelutarpeen kasvun (n. 282 miljoonaa euroa), hyvinvointialueiden hintaindeksin (3,31%) mukaisen kustannustason muutoksen (n. 774 miljoonaa euroa) sekä 23.3.2023 julkaistun teknisen julkisen talouden suunnitelman mukaisten uusien ja laajenevien tehtävien rahoituksen perusteella (n. 129 miljoonaa euroa). (VM 4.4.2023)

2 Etelä-Savon hyvinvointialueen strategia

Hyvinvointialuestrategiassa aluevaltuusto päättää hyvinvointialueen toiminnan ja talouden pitkän aikavälin tavoitteista (laki hyvinvointialueesta, 41 §). Hyvinvointialueen strategiassa tulee ottaa huomioon asukkaiden hyvinvoinnin edistäminen, palvelujen järjestämistä ja tuottamista koskevat strategiset linjaukset, säädetyt palvelutavoitteet, omistaja- ja henkilöstöpolitiikka sekä asukkaiden osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuudet.

Strategian tulee perustua arvioon hyvinvointialueen tilanteesta sekä tulevista toimintaympäristön muutoksista. Lisäksi strategiassa tulee määritellä sen toteutumisen arviointi ja seuranta. Hyvinvointialuestrategia on tarkastettava vähintään kerran aluevaltuuston toimikaudessa.

Etelä-Savon hyvinvointialueen Eloisan strategia muodostaa yhdessä alastrategioiden kanssa kokonaisuuden, joka ohjaa hyvinvointialueen strategista johtamista, poliittista ohjausta ja kehittämistyötä. Aluevaltuusto on hyväksynyt hyvinvointialueen strategian kokouksessaan 19.12.2022 § 121.

Strategiaa ohjaava arvopohja:

- Yhdenvertaisuus - Palvelumme ovat kaikkien lähellä ja tukena
- Vaikuttavuus - Toimintamme on tarkoituksenmukaista ja vastuullista
- Asiakaslähtöisyys - Palvelemme asiakkaita inhimillisesti ja arvostavasti

Etelä-Savon hyvinvointialue Eloisa

Mikkeli: Porrassalmenkatu 35–37, 50100 Mikkeli

Savonlinna: Keskussairaalantie 6, 57120 Savonlinna

Pieksämäki: Tapparakatu 1–3, 76101 Pieksämäki

Vaihde 015 411 4100 | kirjaamo@etelasavonha.fi | www.etelasavonha.fi

- Rohkeus - Uudistumme luovasti ja ennakkoluulottomasti
- Turvallisuus - Luomme turvaa asumiseen, työhön ja vapaa-aikaan.

Arvot kuvaavat merkityksellisyyttä ja tavoiteltavia asioita, jotka ohjaavat toimintaa.



Kuva 1. Hyvinvointialueen strategia.

Hyvinvointialueen missio:

- Myö yhdessä - Terveyttä ja turvaa Etelä-Savossa.

Missio kuvaa organisaation toiminta-ajatusta ja olemassaolon tarkoitusta.

Hyvinvointialueen visio:

- Paras työpaikka
- Palveluiden suunnannäyttäjä
- Haluttu kumppani.

Visio tiivistää organisaation tavoitteleman tulevaisuudentilan ja päämäärän, joka halutaan saavuttaa.

Asetetut laadulliset tavoitteet, jotka mahdollistavat asetetun vision toteutumisen:

Kestävä ja mahdollistava talous



- Ennustettava talous luo kestävyyttä ja toiminnan tehokkuus avaa mahdollisuuksia. Ennustettavuus ja vaikuttavuus vaatii kokonaisvaltaista tiedolla johtamista ja suunnitelmallisuutta. Alueellisen ja kansallisen edunvalvonnan merkitys on suuri.

Sujuvat ja oikea-aikaiset palvelut lähellä

- Kokoaan suuremmat asiakaslähtöiset palvelut ja toimivat palvelupolut. Ennaltaehkäisevien ja ihmistä lähellä olevien palveluiden kehittäminen. Asiakaskokemuksen ja asiakastiedon hyödyntäminen. Suomen paras digitaalinen sote-keskus.

Paras ja joustavin työnantaja

- Työnantajavetovoima vaatii hyvän johtamisen, osaavia työkavereita sekä molemminpuolista joustavuutta ja ketteryyttä. Työntekijöiden osallistuminen oman ja yhteisen työn kehittämiseen sekä riittävästi hajautetut esihenkilötyön vastuut.

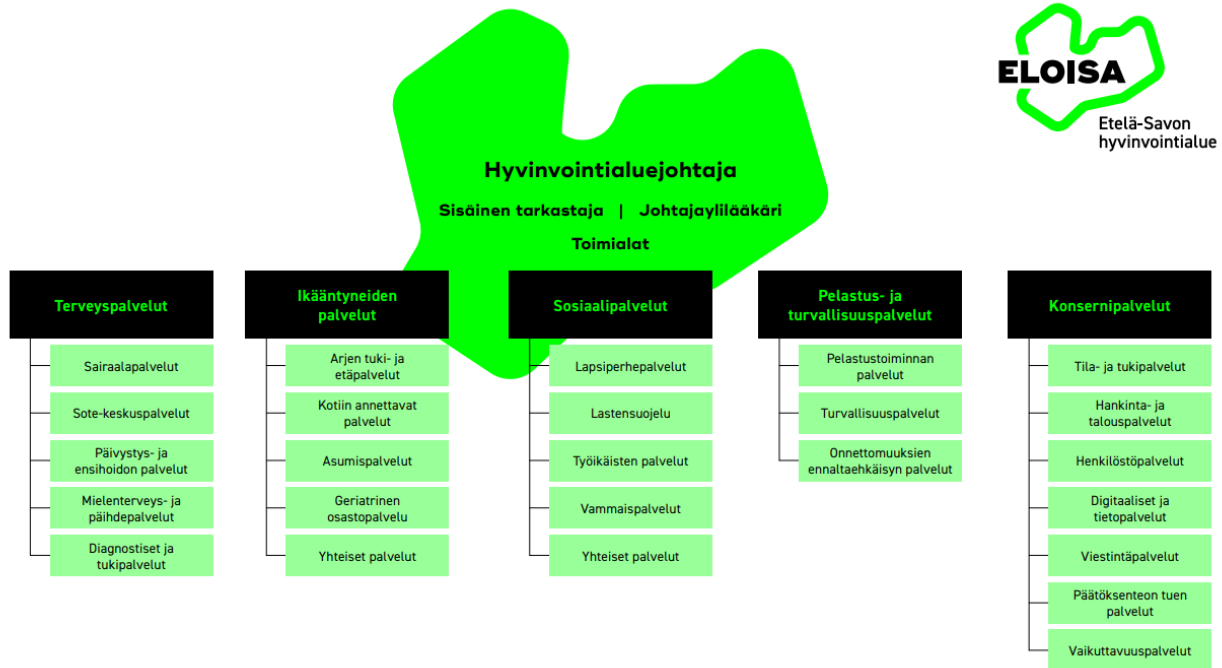
Haluttu ja osallistava kumppani

- Palveluiden monituottajaympäristön edelleen kehittäminen. Laaja-alainen verkostoyhteistyö. Hyvinvointialueen asukkaiden osallistumisen ja vaikuttamisen uudet muodot. Yleinen alueellisen hyvinvoinnin edistäminen.

Strategian toteutumista seurataan valtakunnallisten mittareiden sekä toimialojen määrittelemien muiden mittareiden avulla.

3 Etelä-Savon hyvinvointialueen organisaatio

Organisaatio jakaantuu viiteen toimialaan ja edelleen palvelualueisiin.



Kuva 2. Etelä-Savon hyvinvointialueen organisaatiokaavio.

3.1 Muutokset organisaatioon

Mahdolliset organisaatiomuutokset huomioidaan vuoden 2024 talousarviossa. Toimialarakenteeseen ei tehdä muutoksia, mahdolliset muutokset kohdistuvat alemmille tasoille.

4 Riskien arviointi

Riski on haitallisen tapahtuman tai positiivisen mahdollisuuden todennäköisyyden ja seurauksen yhdistelmä. Riskillä tarkoitetaan toimintatapoihin liittyviä puutteita ja / tai tapahtumia, mitkä voisivat toteutuessaan vaarantaa hyvinvointialueen tai sen yksikön perustehtävän laadukasta toteutumista, tavoitteiden saavuttamista, taloudellisen aseman, omaisuuden asianmukaista hallintaa sekä hyvän hallintotavan toteutumista. Riski voi aiheuttaa vahinkoa, menetyksiä tai resurssien tuhlausta sekä vaikuttaa negatiivisesti hyvinvointialueen imagoon, asiakkaisiin, henkilöstöön tai muihin sidosryhmiin. Mahdollisuudella tarkoitetaan vahvuuksien, strategisten, toiminnallisten ja taloudellisten mahdollisuuksien aktiivista hyödyntämistä johtamisessa, päätöksenteossa ja toiminnan kehittämisessä. Riskit luokitellaan strategisiin, toiminnallisiin (operatiivisiin), taloudellisiin ja vahinkoriskeihin.

Etelä-Savon hyvinvointialue Eloisa

Mikkeli: Porrassalmenkatu 35–37, 50100 Mikkeli

Savonlinna: Keskussairaalantie 6, 57120 Savonlinna

Pieksämäki: Tapparakatu 1–3, 76101 Pieksämäki

Vaihde 015 411 4100 | kirjaamo@etelasavonha.fi | www.etelasavonha.fi



Riskien arvioinnin tavoitteena on tunnistaa ja arvioida tilanteet, tapahtumat ja tapahtumaketjut, jotka voivat estää saavuttamasta asetettuja tavoitteita, uhata toiminnan jatkuvuutta, aiheuttaa henkilövahinkoja tai omaisuuteen kohdistuvia menetyksiä tai vaikuttaa negatiivisesti organisaation julkisuuskuvaan sekä maineeseen. Merkittävimmiä tunnistetuille tai muutoin toiminnan kannalta keskeisille riskeille määritetään hallintatoimenpiteet ja toimenpiteiden toteutukselle vastuutahot sekä aikataulut. Toimenpiteiden toteutusta tulee seurata, ja arvioida onko niillä saavutettu haluttu vaikutus riskin merkittävyyteen. Hyvinvointialueesta annetun lain (611/2021) § 22 mukaan aluevaltuusto päättää sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteista.

Riskienhallinnan prosessilla tarkoitetaan systemaattista toimintatapaa, jonka mukaisesti tunnistetaan, arvioidaan, hallitaan ja valvotaan olennaisia riskejä. Riskienhallintaan kuuluu myös toimintaympäristön muutosten systemaattinen ja säännöllinen tarkastelu sekä vahuuksien ja mahdollisuuksien aktiivinen hyödyntäminen.

Hyvinvointialueen hallintosäännön 78 § mukaan Etelä-Savon hyvinvointialueen aluehallitus vastaa kokonaisvaltaisen sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan, sekä omavalvontaohjelman ja varautumisen, että hyvän hallinnon ja lainmukaisuuden valvonnan järjestämisestä, niiden toimeenpanon ja tuloksellisuuden valvonnasta. Se myös hyväksyy sisäistä valvontaa ja riskienhallintaa koskevat ohjeet ja menettelytavat. Hyvinvointialueen riskienhallinnan kokonaissuunnitelma sekä ohjeistus viedään päätöksentekoon kesäkuussa 2023.

Hyvinvointialueella on käytössä Granite-riskienhallintaohjelmisto, jonka avulla riskianalyytit tehdään. Hyvinvointialueen toimialajohtajat arvioivat hyvinvointialueen toiminnan riskejä.

5 Taloussuunnitelmakauden rahoituskehys

5.1 Valtion rahoitus hyvinvointialueelle

Hyvinvointialueet rahoittavat toimintansa pääosin valtion yleiskatteisella rahoituksella, eikä niillä ole verotusoikeutta. Hyvinvointialueet saavat yleiskatteisen valtionrahoituksen lisäksi valtionavustuksia, asiakasmaksuja ja muita toimintatuloja sekä rahoitustuottoja.

Hyvinvointialueiden rahoituslain mukaan hyvinvointialueiden vuoden 2023 koko maan tason rahoitus perustuu kuntien vuoden 2022 talousarviotietojen mukaisiin sosiaali- ja terveydenhuollon ja pelastustoimen kustannuksiin. Lain mukaan valtion rahoituksen taso kuitenkin tarkistetaan kunnilta siirtyvien tehtävien kustannusten osalta kuntien vuoden 2022 palvelukohtaisten tilinpäätöstietojen perusteella.

Hyvinvointialueiden vuoden 2024 rahoituksen perusteena on siten vuoden 2023 tarkistettu koko maan rahoituksen taso.

Lisäksi lain mukaan hyvinvointialueen rahoitukseen tehdään erillinen kertaluonteinen lisäys tai vähennys, jos hyvinvointialueelle vuonna 2023 myönnetyn valtion rahoituksen euromäärä on ollut pienempi tai suurempi kuin euromäärä, joka saadaan, kun vuoden 2023 rahoituksen laskennassa käytetään kuntien vuoden 2022 tilinpäätöstietoja.

Etelä-Savon hyvinvointialue Eloisa

Mikkeli: Porrassalmenkatu 35–37, 50100 Mikkeli

Savonlinna: Keskussairaalantie 6, 57120 Savonlinna

Pieksämäki: Tapparakatu 1–3, 76101 Pieksämäki

Vaihde 015 411 4100 | kirjaamo@etelasavonha.fi | www.etelasavonha.fi



Hyvinvointialueiden rahoituksen taso nousee vuonna 2024 edellisistä valtion rahoitusarvioista. Nousua selittää kunnilta hyvinvointialueille siirtyvien kustannusten päivittyminen talousarviotiedoista alustaviksi tilinpäätöstiedoiksi, kustannustason nousu (indeksikorotus), ennakoitu palvelutarpeen kasvu, uusiin ja laajeneviin tehtäviin liittyvä rahoitus sekä yliopistosairaalisän huomioiminen osaksi laskennallista rahoitusta vuodesta 2024 lukien. Yliopistosairaalisän huomioiminen osaksi hyvinvointialueiden rahoitusta vaikuttaa koko maan rahoituksen määrään sekä laskennallisen rahoituksen että siirtymätasausten kautta. Yliopistosairaalisä vaikuttaa vain yliopistosairaaloiden hyvinvointialueilla.

Hyvinvointialueiden rahoituksessa on otettu huomioon sosiaaliturvamenojen ennustemallin (SOME) mukainen palvelutarpeen kasvu vuosina 2024–2027 hyvinvointialueiden rahoituslain mukaisesti. Palvelutarpeen kasvun arvioidaan lisäävän rahoitusta kehyskaudella noin 275,2 miljoonaa euroa vuonna 2024, noin 242,6 miljoonaa euroa vuonna 2025, noin 235,5 miljoonaa euroa vuonna 2026 ja noin 243,6 miljoonaa euroa vuonna 2027. Hyvinvointialueen tehtävien hintakehitystä tarkistetaan hyvinvointialueiden kustannusindeksin mukaisesti. Hyvinvointialueindeksi muodostuu ansiotasoindeksistä, kuluttajahintaindeksistä sekä hyvinvointialueyönantajan sosiaaliturvamaksun muutoksesta. Rahoituksen indeksitarkistus vuodelle 2024 on 3,31 % ja se kasvattaa rahoituksen määrää 773,8 miljoonalla eurolla.

Valtion rahoituksen tasoa määritettäessä otetaan täysimääräisesti huomioon hyvinvointialueiden järjestämävastuulle kuuluvien tehtävien laajuuden tai laadun muutos, jos se aiheutuu asianomaista tehtävää koskevasta laista tai asetuksesta, lakiin tai asetukseen perustuvasta valtion viranomaisen määräyksestä tai valtion talousarviosta. Valtion rahoitusta voidaan korottaa tai alentaa tehtävien laajuuden tai laadun muutoksen perusteella.

Valtion rahoituksen lähtökohtana kuitenkin on, että hyvinvointialueiden tulee sopeuttaa menorakenteitaan valtion rahoituksen asettamaan raamiin. Kunta-alan ja hyvinvointialueiden palkkaratkaisujen seurauksena hyvinvointialueiden kustannustaso nousee lähivuosina nopeammin kuin hyvinvointialueiden rahoitus. Tämä lisää sopeustarvetta.

Valtiovarainministeriön uusimman laskelman (4.4.2023) mukaan Etelä-Savon hyvinvointialueen palvelutarpeen, väestön määrän, olosuhdetekijöiden ja hyte-kertoimen perusteella laskettu laskennallinen rahoitus on vuonna 2024 noin 713,7 miljoonaa euroa.

5.2 Hyvinvointialueen lainanottovaltuus

Valtioneuvosto päättää vuosittain valtiovarainministeriön esityksestä hyvinvointialueen lainanottovaltuuden pitkäaikaisten lainojen ottamiseksi. Hyvinvointialue saa ottaa lainaa päätöksen mukaisen määrän investointisuunnitelman osoittamien investointien rahoittamiseksi. Jos julkisen talouden, valtiontalouden tai hyvinvointialueen rahoitusasema heikentyy merkittävästi, hyvinvointialueen lainanottovaltuutta voidaan pienentää. (Laki hyvinvointialueesta 611/2021, 15 §.)

Hyvinvointialueiden lainanottovaltuudet vuodelle 2024 perustuvat hyvinvointialueelle siirtyvien sairaanhoitopiirien ja erityishuoltopiirien kuntayhtymien vuoden 2022 tilinpäätösten ja vuoden 2023 talousarvioiden tietoihin. (Valtioneuvoston päätös 16.6.2022). Lainanottovaltuus mahdollistaa välttämättömien investointien rahoituksen ja erityisesti investointeja, joilla on pitkällä aikavälillä käyttökuluja

Etelä-Savon hyvinvointialue Eloisa

Mikkeli: Porrassalmenkatu 35–37, 50100 Mikkeli

Savonlinna: Keskussairaalantie 6, 57120 Savonlinna

Pieksämäki: Tapparakatu 1–3, 76101 Pieksämäki

Vaihde 015 411 4100 | kirjaamo@etelasavonha.fi | www.etelasavonha.fi



vähentäviä vaikutuksia. Etelä-Savon hyvinvointialueelle myönnettiin lainanottovaltuutta 0 euroa vuodelle 2024.

5.3 Rahoituskehyn mukainen taloussuunnitelma

Vuoden 2024 rahoitus tarkentuu vielä vuoden 2023 aikana kuntien vuoden 2022 soten ja pelastustoimen tilinpäätöstietojen, hva-indeksin syksyn ennusteen ja valtion vuoden 2024 talousarvion perusteella. Vuoden 2024 rahoituksen taso perustuu vuoden 2023 rahoitukseen, joka on päivitetty 3.3.2023 julkaistun laskelman mukaisesti Tilastokeskuksen erilliskyselyllä keräämien kuntien vuoden 2022 ennakkolistien tilinpäätöstietojen mukaisesti. Laskelmissa käytettyihin kuntien ilmoittamiin ennakkolisiin tilinpäätöstietoihin liittyy vielä osin epävarmuutta, sillä kyselyn vastausaikana kuntien tilinpäätökset ovat olleet vielä keskeneräisiä. Vuoden 2024 rahoituksen pohja päivitetään vastaamaan kuntien vuoden 2022 palveluluokko-kohtaisia tilinpäätöstietoja syksyllä 2023. (VM 4.4.2023)

Rahoitusnäkyviä on käsitelty palvelujen tuotantosuunnitelman valtuustoseminaareissa 12.4.2023 sekä 13.6.2023. Rahoituskehys tarkentuu elokuussa, jolloin valtiovarainministeriöltä saadaan päivitetty laskelmat. 0-tuloksen saavuttaminen edellyttää merkittäviä tulojen lisäyksiä tai menojen vähennyksiä.

Toimialojen käyttötalous on kuitenkin suunniteltava siten, että koko hyvinvointialueen talousarviossa vuosikate toteutuu tavoitteen mukaisena. Talousarvioesitysten valmistelussa korostuu erityisesti toiminnan ja palvelujen tehokas ja taloudellinen tuottaminen.

6 Talousarvioprosessi

Hallintosäännön 60 § mukaisesti aluehallitus hyväksyy talousarvion laadintaohjeet. Aluevaltuusto hyväksyy talousarviossa sitovat tehtäväkohtaiset toiminnan ja talouden tavoitteet sekä niiden edellyttämät määrärahat ja tuloarviot, liikelaitoksen talousarvion sitovat erät ja liikelaitoksen sitovat toiminnan ja talouden tavoitteet sekä hyvinvointialuekonsernin toiminnan ja talouden tavoitteet. Määräraha ja tuloarvio voidaan ottaa talousarvioon brutto- tai nettomääräisenä.

6.1 Aikataulu ja työvaiheet

Vuoden 2024 talousarvioehdotuksen ja vuosien 2024–2026 taloussuunnitelmaehdotuksen aikataulutus on seuraava:

Päivämäärä	Työvaihe
26.5	Koulutus taloussuunnitteluohjelma (talous+HR)
5.6	Koulutus taloussuunnitteluohjelma (talous+HR)
15.6	Koulutus taloussuunnitteluohjelma (talous+HR)
28.6.	Talousarvion 2024 suunnitteluohje, aluehallitus



31.7.	Kustannuspaikkajaot oltava tehtynä (Personec)
1.8.	Accunan palkkatiedot tarkastettavaksi toimialajohtajien kautta palvelualueille
27.8.	Accunan palkkatietojen tarkastukset palautettava palvelualueilta
28.8.	Talousarvio 2023 muutos ja osavuosikatsaus 1-6, aluehallitus
31.8.	Muutosehdotukset organisaatioon vuodelle 2024
29.9	Talousarvio 2024 1. versio valmis
13.10	Talousarvio 2024 tasapainotus toimialat / tukipalvelut
24.10	Talousarviomateriaalin toimitus (toimialat toimintasuunnitelmat, tavoitteet, talous, HR)
30.10	Osavuosikatsaus 1-9, aluehallitus
3.11.	Talousarviokirja valmis
13.11.	1. käsittely talousarviokirja, aluehallitus
27.11	2. käsittely talousarviokirja ja hinnasto, aluehallitus
31.12.	Käyttötaloussuunnitelma valmis

Taulukko 1. Hyvinvointialueen talousarvioprosessin aikataulu.

Hyvinvointialueen aluevaltuusto ja -hallitus antavat syksyn 2023 aikana tarvittaessa ohjeistusta talousarvion 2024 laadintaan kokouksissaan ja seminaareissaan.

6.2 Talousarvion sitovuus

Talousarviokirjassa esitetään toimiala- ja palvelualueitasot, joista sitova taso vahvistetaan myöhemmin. Hyvinvointialueen talousarvio suunnitellaan siten, että valtion rahoitus ja toiminnan tuotot kattavat toiminnasta aiheutuvat kustannukset. Lisäksi tulee huomioida palvelujen tuotantosuunnitelman aiheuttamat muutokset. Investointisuunnitelma valmistellaan erikseen.

7 Käyttötalous

7.1 Toimintatuottojen ja -kulujen budjetointi

Talousarvion suunnittelun järjestelmänä toimii Talgrafin Accuna-budjetointiohjelmaa. Perustietona Accunaan on viety organisaatorakenne sekä tilikartta. Vertailutietona vuodelle 2024 Accunaan on viety organisaatioiden tilinpäätös 2022 tiedot sekä vuoden 2023 toteuma. Accunaan viedään vakituisten ja määräaikaisten varsinaiset palkat, tilit 4010 ja 4020. Accunan syöttöalusta noudattaa tuloslaskelman kaavaa.

Palkkojen osalta vuoden 2024 talousarvion pohjana toimii heinäkuun 2023 mukaiset palkat vakituisten osalta ja määräaikaisten osalta hyödynnetään myös tilinpäätöksen 2022 tietoja.

Etelä-Savon hyvinvointialue Eloisa

Mikkeli: Porrassalmenkatu 35–37, 50100 Mikkeli

Savonlinna: Keskussairaalan tie 6, 57120 Savonlinna

Pieksämäki: Tapparakatu 1–3, 76101 Pieksämäki

Vaihde 015 411 4100 | kirjaamo@etelasavonha.fi | www.etelasavonha.fi



Ainoastaan palkkoihin tehtävät varaukset ovat sitovia, muuta rahoitusta jouduttaneen arvioimaan rahoituskehysten mukaisesti, kun toimialueiden rahoituksen jakoperuste on päätetty.

Lisäksi on huomioitava seuraavat periaatteet:

- määrärahat osoitetaan organisaatorakenteen mukaisille yksiköille
- määrärahat otetaan talousarvioon bruttomääräisinä
- taseyksiköjä tai liikelaitoksia ei käytetä
- asiakasmaksuissa käytetään pääsääntöisesti lain mahdollistamia maksimitaksoja
- asiakasmaksut ohjataan palvelun myyneen yksikön tuloksi
- hyvinvointialueen myynti muille hyvinvointialueille perustuu täyskatteelliseen hinnoitteluun
- poistosuunnitelman päivitys.

7.2 Keskitetyt palvelut ja sisäisten veloitusten perusteet

Keskitetysti tuotetaan: tila- ja tukipalvelut, hankinta- ja talouspalvelut, henkilöstöpalvelut, digitaaliset ja tietopalvelut, viestintäpalvelut, päätöksenteon tuen palvelut sekä diagnostiset tukipalvelut.

Sisäiset kulut kohdistetaan yksiköihin vyörytysperusteiden mukaisesti.

7.3 Hinnasto

Ulko- ja hyvinvointialueille myytävien palvelujen ja muiden suoritteiden hinnasto laaditaan vuoden 2023 lopussa.

8 Investoinnit

Hyvinvointialuelain 16 §:n mukaan hyvinvointialueen on vuosittain laadittava investointisuunnitelma seuraavaa tilikautta seuraavien neljän tilikauden aikana aloitettavista hyvinvointialuekonsernin investoinneista ja niiden rahoituksesta. Investoinnilla tarkoitetaan kirjanpidollisessa mielessä hankintaa, jota voidaan hyödyntää palvelutoiminnassa tai joka tuottaa tuloa useampana vuonna. Investointi voi olla esimerkiksi rakennuksen, koneiden ja laitteiden hankinta tai niiden perusparantaminen tai muu pitkävaikutteinen meno kuten tietojärjestelmän hankinta.

Hyvinvointialueen taseeseen kirjattavien investointien lisäksi hyvinvointialueen tulee investointisuunnitelmassa esittää tiedot edellä kuvattuja investointeja vastaavista sopimuksista, joita ovat muun muassa pitkäaikaiset toimitilojen vuokrasopimukset sekä muut sopimukset, joilla sitoudutaan useampaa vuotta koskevaan sopimukseen esimerkiksi tietojärjestelmähankkeeseen.

Lisäksi investointisuunnitelman tulee sisältää edellä mainittujen hyödykkeiden suunnitellut luovutukset. Investointisuunnitelmassa kuvataan myös rahavarojen käyttö investointien rahoittamiseen sekä muu investointien rahoitus kuten mahdolliset investointituet. Investoinnit ja luovutukset voidaan esittää merkittäviä investointeja lukuun ottamatta hyödykeryhmittäin eli esimerkiksi kaikkia irtaimen omaisuuden hankintoja ei tarvitse yksilöidä.

Etelä-Savon hyvinvointialue Eloisa

Mikkeli: Porrassalmenkatu 35–37, 50100 Mikkeli

Savonlinna: Keskussairaalantie 6, 57120 Savonlinna

Pieksämäki: Tapparakatu 1–3, 76101 Pieksämäki

Vaihde 015 411 4100 | kirjaamo@etelasavonha.fi | www.etelasavonha.fi



Erillistä investointisuunnitelmaa ei laadita vuodelle 2024, koska lainanottovaltuutta ei ole myönnetty Etelä-Savon hyvinvointialueelle vuodelle 2024. Vuoden 2023 lainanottovaltuuden kohdentamisesta neuvotellaan Valtiovarainministeriön kanssa tarvittaessa.

9 Käyttötaloussuunnitelmat

Hyväksytyyn talousarvion pohjalta laaditaan käyttötaloussuunnitelmat, joissa tarkennetaan talousarvion suunnittelu kustannuspaikka- ja tilitasoille. Käyttötaloussuunnitelman tulee antaa riittävä kuva toimialan/palvelualueen toiminnasta ja laajuudesta ja siinä esitetään aluevaltuuston hyväksymiä vaikuttavuustavoitteita toteuttavat palvelu- ja tuotantotavoitteet. Käyttötaloussuunnitelma voi muodostua myös sopimusohjausmalliin liittyvistä sopimuksista.

Käyttötaloussuunnitelmien laadintavaiheessa toimialat ja palvelualueet valmistelevat myös talousarviovuoden henkilöstösuunnitelmat, hankintasuunnitelmat sekä sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan suunnitelmat niistä myöhemmin annettavien ohjeistusten mukaisesti.

Hallintosäännön 61 §:n mukaan, talousarvion hyväksymisen jälkeen, hyvinvointialuejohtaja hyväksyy käyttötaloussuunnitelman toimialajohtajien valmistelusta. Käyttötaloussuunnitelmat hyväksytään viimeistään alkuvuonna 2024.